

หน้าต่างความคิด

● เกียรติอนันต์ ล้วนแก้ว

ผู้เชี่ยวชาญรองอธิการบดีฝ่ายวิจัย
ม.ธุรกิจบัณฑิตย์

ปลายปีที่แล้วผู้ประกอบการจำนวนไม่น้อยตั้งความหวังไว้ว่าปี 2559 น่าจะเป็นปีที่จะสามารถกลับมาเข้มได้อีกครั้ง แต่ถ้ามองดูตัวแปรทางเศรษฐกิจต่างๆ แล้วคงต้องเฟงกันนานกว่าจะมองเห็นสัญญาณบวกที่ชัดเจนได้ ในช่วงหนึ่งเดือนข้างหน้าเราคงจะเห็นการปรับการประมาณการ ยอดการส่งออกและการขยายตัวทางเศรษฐกิจกันใหม่ ซึ่งมีโอกาสที่จะปรับลงมากกว่าปรับขึ้น

ในเมื่อภาวะทางเศรษฐกิจยังไม่เป็นใจ เช่นนี้ คำถามก็คือหลังจากผ่านไตรมาสเศรษฐกิจมาสองปีแล้ว มาถึงวันนี้เอสเอ็มอีไทย จะยังไหวอยู่หรือเปล่า

หนึ่งในข้อมูลที่ช่วยให้คำตอบในเรื่องนี้ ผลสำรวจความคิดเห็นที่ทางมหาวิทยาลัยจัดทำขึ้น ซึ่งเป็นการสอบถามความเห็นของผู้ประกอบการเอสเอ็มอีทั่วประเทศจำนวน 437 ราย เกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจไทยและ

ผลประกอบการในไตรมาสที่ 1 และ 2 ของปี 2559 รวมถึงปัจจัยที่มีผลต่อการทำธุรกิจและแนวทางการปรับตัวที่ใช้

จากการสอบถามถึงภาวะเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ของปีนี้ เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 4 ของปีที่แล้ว เอสเอ็มอี 0.7% ระบุว่าดีขึ้นมาก 11.0% ระบุว่าดีขึ้น 36.4% ระบุว่าใกล้เคียงกัน 41.6% ระบุว่าแย่ลง และอีก 10.3% ระบุว่าแย่ลงมาก

การคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 2 ของปี 2559 เมื่อเทียบกับไตรมาสที่ 1 ของปี 2559 เอสเอ็มอี 0.9% ระบุว่าจะดีขึ้นมาก 11.0% ระบุว่าดีขึ้น 46.4% ใกล้เคียงกัน 25.8% ระบุว่าจะแย่ลง และอีก 5.1% ระบุว่าจะแย่ลงมาก

ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 1 ปี 2559 นั้น ผู้ที่ระบุว่าเศรษฐกิจไทยแย่ลงหรือแย่ลงมาก รวมกันแล้วคิดเป็น 51.9% แต่ผลการคาดการณ์ภาวะเศรษฐกิจในไตรมาสที่ 2 พบว่าสัดส่วนดังกล่าวลดลงเป็น 30.9% สะท้อนให้เห็นว่าเอสเอ็มอีส่วนใหญ่มีความเชื่อมั่นว่าภาวะเศรษฐกิจไทยจะเริ่มดีขึ้นในไตรมาสที่ 2 เมื่อสอบถามถึงรายได้ที่ได้รับในไตรมาส

ไตรมาส 1 กำลังจะผ่านไป เอสเอ็มอียังไหวอยู่?

ที่ 1 เทียบกับที่คาดหวังไว้ 9.2% ระบุว่ารายได้ที่ได้รับมากกว่าที่คาดหวังไว้ 23.5% ใกล้เคียงกับที่คาดหวังไว้ 57.8% ต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ และ

อีก 9.5% ไม่แน่ใจ โดยกลุ่มที่ระบุว่ารายได้ที่ได้รับมากกว่าที่คาดหวังไว้ โดยเฉลี่ยแล้วเพิ่มขึ้นกว่าที่คาดไว้ประมาณ 18.4% สำหรับกลุ่มที่รายได้ต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ โดยเฉลี่ยแล้วต่ำกว่าที่คาดไว้ 28.9%

สำหรับสาเหตุที่ทำให้รายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าที่คาดไว้ 66.7% ระบุว่า เกิดจากการที่ตลาดเติบโตขึ้นหรือสามารถหาตลาดได้เพิ่มขึ้น 14.3% นำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตและทำธุรกิจ 4.8% มีการปรับโครงสร้างของธุรกิจ 2.4% มีการลดต้นทุนและอีก 11.9% มาจากสาเหตุอื่นๆ เช่น มีการปรับแผนการตลาด สามารถหาแหล่งวัตถุดิบคุณภาพดีได้โดยไม่กระทบกับต้นทุน พัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ

สาเหตุที่ทำให้รายได้ลดลงกว่าที่คาดไว้ 70.4% ระบุว่า เกิดจากสภาพตลาดภายในประเทศที่มีกำลังซื้อลดลง 15.1% ภาวะการแข่งขันที่รุนแรงกว่าที่คาดไว้ 5.0% สภาพตลาดในต่างประเทศที่ไม่เติบโตเท่าที่ควร 4.5% ต้นทุนการทำธุรกิจที่สูงขึ้น และอีก 5% เป็นสาเหตุอื่นๆ เช่น ขาดบุคลากร ขาดเงินทุน ขาดช่องทางการจัดจำหน่าย

เมื่อสอบถามถึงปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำธุรกิจในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2559 พบว่าปัจจัยสำคัญที่สุด 5 อันดับแรกได้แก่ 1) ภาวะเศรษฐกิจของไทย 2) ความต้องการของตลาด

ที่ลดลง 3) การแข่งขันที่สูงขึ้น 4) ต้นทุน

ค่าแรงที่สูงขึ้น และ 5) ภาวะเศรษฐกิจโลก นอกจากนี้ปัจจัยทั้ง 5 ข้อข้างต้นแล้ว ภัยแล้งยังเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่อาจส่งผลกระทบต่อธุรกิจของเอสเอ็มอีในไตรมาสที่ 2 ได้ เนื่องจากภัยแล้งทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น ส่งผลต่อกำลังซื้อของประเทศ นอกจากนี้ ภัยแล้งยังทำให้กำลังซื้อในชนบทและกำลังซื้อของภาคเกษตรลดลงอีกด้วย

สำหรับแนวทางการทำธุรกิจในไตรมาสที่ 2 ที่เอสเอ็มอีให้ความสำคัญ ได้แก่ การลดต้นทุนในการทำธุรกิจคิดเป็น 28.2% การทำตลาดโดยใช้สื่อออนไลน์ 27.1% การส่งเสริมการขายและการทำตลาดเชิงรุก 14.6% การแก้ปัญหาสภาพคล่อง 13.2% การขยายตลาด 10.4% และอีก 6.5% เป็นประเด็นอื่นๆ เช่น การหาพันธมิตรทางธุรกิจ การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการใหม่

จากผลการสำรวจดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าแม้ว่าเอสเอ็มอีจะคาดว่าเศรษฐกิจไทยในไตรมาสที่ 2 จะดีขึ้น แต่การที่เอสเอ็มอีให้ความสำคัญกับการลดรายจ่ายมากกว่าการเพิ่มรายได้ สะท้อนให้เห็นว่า ขณะนี้เอสเอ็มอีไทยยังสู้ไหวอยู่ อย่างไรก็ตาม เอสเอ็มอีเองก็อยู่ในภาวะเตรียมพร้อมสำหรับสถานการณ์ที่เศรษฐกิจไทยไม่ได้ฟื้นตัวขึ้นตามที่คาดไว้ ซึ่งจะเห็นได้จากการที่มีผู้ประกอบการเพียงประมาณร้อยละ 10 ที่มีแผนจะเพิ่มค่าใช้จ่ายในด้านต่างๆ เพื่อยกระดับความสามารถในการแข่งขันในระยะยาว

แม้ว่าวันนี้เอสเอ็มอีจะยังทำธุรกิจได้อยู่ แต่ก็เป็นภาระที่ต้องตัวเองให้อยู่รอดได้เท่านั้น ไม่ได้มีแผนการพัฒนาธุรกิจใหม่

ระยะยาวที่ชัดเจน หากยังเป็นเช่นนี้ต่อไป
แม้เศรษฐกิจไทยเริ่มดีขึ้น กำลังซื้อจะเริ่ม
กลับมา ความสามารถในการแข่งขันของ
เอสเอ็มอีไทยก็จะไม่ดีขึ้นอย่างที่ควรจะเป็น

**ประเด็นที่น่ากังวลก็คือ แม้ว่าภาครัฐ
จะมีความช่วยเหลือต่างๆ ออกมาอย่าง
ต่อเนื่อง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ต่อ
เอสเอ็มอี แต่ด้วยความที่มีเอสเอ็มอีเพียง
ประมาณ 1 ใน 3 ที่อยู่ในระบบ ทำให้
มาตรการของรัฐไม่สามารถดูแลเอสเอ็มอี
ได้ทั่วถึงเท่าที่ควร หากเอสเอ็มอีต้องการจะ
เติบโตอย่างยั่งยืนในระยะยาว ก็ต้องดึงตัว
เองเข้าระบบให้ได้ เพราะนอกจากจะช่วยให้
สามารถรับความช่วยเหลือของภาครัฐได้มาก
ขึ้นแล้ว ยังเป็นการบีบทางอ้อมให้เอสเอ็มอี
มีความเป็นมืออาชีพในทางธุรกิจมากขึ้นด้วย**

ลองนึกดูว่า ขณะที่เรากำลังตื่นนอน
เอาตัวรอด แต่ผู้ประกอบการในอาเซียน
และประเทศอื่นทั่วโลก กำลังพัฒนาไป
ข้างหน้า แล้วอีก 4-5 ปีข้างหน้า ถ้าเราต้องไป
ลงสนามสู้กับเขา ไม่ว่าจะลงสนามในบ้าน
หรือสนามนอกบ้าน เราคงที่ดจับแน่นอน